

Co mogę zrobić, kiedy zaginie osoba?

- Zgłoś zaginięcie na policji;
- Skontaktuj się z Fundacją ITAKA;
- Sprawdź szpitale, noclegownie, ośrodki pomocy społecznej;
- Skontaktuj się sąsiadami, przyjaciółmi, kolegami z pracy osoby zaginionej;
- Przejrzyj rzecz osobiste zaginionej – może znajdziesz wskazówkę gdzie go szukać;
- Rozwieś plakaty w okolicy, gdzie po raz ostatni była widziana osoba zaginiona;
- Poproś media o zamieszczenie odpowiedniego komunikatu.

Ile czasu musi upłynąć od zaginięcia, żeby zgłosić je na policji?

Zaginięcie można zgłosić w każdej chwili – najlepiej jak najszybciej. Nieprawdą jest, że od zaginięcia musi upłynąć 24 lub 48 godzin.

W której jednostce policji należy zgłosić zaginięcie?

Zaginięcie można zgłosić w dowolnej jednostce policji.

Czy jest jakieś uregulowanie, z którego wprost wynika co to jest zaginięcie?

Definicja zaginięcia została określona w Zarządzeniu nr 124 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich (Dz. Urz. KGP z dnia 5 czerwca 2012 r. Nr 15, poz. 29).

Zaginięciem osoby w rozumieniu zarządzenia jest zaistnienie zdarzenia, uniemożliwiającego ustalenie miejsca pobytu osoby fizycznej i zapewnienie ochrony jej życia, zdrowia lub wolności, wymagające jej odnalezienia albo udzielenia pomocy.

Czy mam prawo żądania jakiegoś dokumentu potwierdzającego przyjęcie lub odmowę zgłoszenia zaginięcia?

Osobie uprawnionej, składającej zawiadomienie o zaginięciu osoby, wydaje się potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby. W przypadku odmowy przyjęcia zgłoszenia zaginięcia należy zażądać potwierdzenia odmowy przyjęcia zgłoszenia zaginięcia na piśmie.

Kto jest uprawniony do zgłoszenia zaginięcia na policji?

Uprawnionym do zgłoszenia zaginięcia jest:

- członek rodziny, opiekun prawny lub przedstawiciel ustawowy osoby zaginionej;
- kierownik instytucji, w której osoba zaginiona przebywała w celu leczenia albo sprawowania nad nią opieki;
- **każda osoba**, która w zgłoszonym zawiadomieniu uzasadnia podejrzenie popełnienia przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności osoby zaginionej, albo wskazuje jednoznacznie okoliczności zaginięcia takiej osoby;
- przedstawiciel właściwego urzędu konsularnego, jeżeli osobą zaginioną jest cudzoziemiec.

Czy osoba uprawniona ma prawo do informacji na temat czynności podejmowanych przez policję w związku z zaginięciem?

Policjant prowadzący poszukiwania jest zobowiązany utrzymywać niezbędny kontakt z osobą uprawnioną, w tym udzielać jej dozwolonych prawem informacji o stanie i przebiegu poszukiwania, nieobjętych klauzulą niejawności.

Czy policja zawsze ma obowiązek ujawnienia miejsca pobytu osoby zaginionej?

Policja nie może ujawnić miejsca pobytu osoby zaginionej po jej odnalezieniu, jeśli nie wyraża ona na to zgody, składając pisemne oświadczenie. Oświadczenie takie może złożyć tylko osoba dorosła i nieubezwłasnowolniona.

Jestem niezadowolony z dotychczasowych działań policji. Czy mogę złożyć skargę?

Skarga na policję jest skargą składaną w trybie postępowania administracyjnego. Może być wniesiona pisemnie, telegraficznie lub za pomocą dalekopisu, telefaksu, poczty elektronicznej a także ustnie do protokołu. W razie zgłoszenia skargi lub wniosku ustnie, przyjmujący zgłoszenie sporządza protokół, który podpisują wnoszący skargę lub wniosek i przyjmujący zgłoszenie.

Do kogo składa się skargę na policję?

Skargę można złożyć do kierowników jednostek policji, do Komendy Głównej Policji, a w przypadku wyczerpania wskazanych powyżej możliwości wniesienia skargi – do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Czy warto korzystać z usług detektywistycznych i usług jasnowidzów?

Co do zasadności korzystania z takich usług nie można zająć jednoznacznego stanowiska. Przede wszystkim korzystając z takich usług należy zapoznać się z treścią umowy określającej wzajemne prawa i obowiązki stron, czyli zakres czynności, które detektyw lub jasnowidz zobowiązuje się wykonać oraz wysokość wynagrodzenia za te czynności.

Mój mąż zginął. Czy mogę sprzedać nasz wspólny samochód pomimo nieobecności męża?

Jeżeli porozumienie z jednym z małżonków napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody, drugi małżonek może zwrócić się do sądu o zezwolenie na dokonanie czynności. Sąd udziela zezwolenia, jeżeli dokonania czynności wymaga dobro rodziny.

Mój zaginiony mąż zaciągnął kilka kredytów i pożyczek. Czy odpowiadam za jego długi?

Jeżeli małżonek zaciągnął zobowiązanie za zgodą drugiego małżonka, wierzyciel może żądać zaspokojenia także z majątku wspólnego małżonków.

Jeżeli małżonek zaciągnął zobowiązanie bez zgody drugiego małżonka albo zobowiązanie jednego z małżonków nie wynika z czynności prawnej, wierzyciel może żądać zaspokojenia z majątku osobistego dłużnika, z wynagrodzenia za pracę lub z dochodów uzyskanych przez dłużnika z innej działalności zarobkowej, jak również z korzyści uzyskanych z innych praw, a jeżeli wierzytelność powstała w związku

z prowadzeniem przedsiębiorstwa, także z przedmiotów majątkowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa.

Czy mogę rozwieść się z zaginionym pomimo jego nieobecności?

Możliwe jest przeprowadzenie zarówno rozwodu jak i separacji z zaginionym, przy czym obecność osoby zaginionej nie jest do tego konieczna.

Czym różni się rozwód od separacji?

Jeżeli między małżonkami nastąpił zupełny i trwały rozkład pożycia, każdy z małżonków może żądać, ażeby sąd rozwiązał małżeństwo przez rozwód. Do rozkładu pożycia może dojść wskutek nieobecności małżonka spowodowanej jego zaginięciem. W przypadku separacji rozkład pożycia nie wykazuje jeszcze cech trwałości, co umożliwia małżonkom ewentualny powrót do wspólnego pożycia przy zachowaniu węzła małżeńskiego.

Czy jest możliwość prowadzenia spraw i interesów osoby zaginionej?

Dla ochrony praw osoby, która z powodu nieobecności nie może prowadzić swoich spraw, a nie ma pełnomocnika, ustanawia się kuratora – zgodnie z art. 184 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Jako osobę nieobecną w rozumieniu prawa rodzinnego i opiekuńczego traktuje się też osobę zaginioną.

Kuratora dla osoby nieobecnej (tzw. kurator absentis) sąd ustanawia dla ochrony jej praw, zarówno o charakterze majątkowym, jak i niemajątkowym.

Moja zaginiona żona jest zatrudniona na umowę o pracę na czas nieokreślony. Czy pracodawca może wypowiedzieć jej umowę?

Pracodawca może wypowiedzieć umowę o pracę w przypadku w przypadku usprawiedliwionej nieobecności pracownika przekraczającej 1 miesiąc.

Mój dziadek pobiera emeryturę. Czy należy poinformować ZUS o zaginięciu?

W sytuacji, gdy osoba zaginiona pobierała emeryturę lub rentę, należy powiadomić oddział ZUS o zaginięciu. ZUS wstrzyma wypłatę świadczenia na podstawie art. 134 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli świadczenia nie mogą być doręczone z przyczyn niezależnych od organu rentowego. Jeśli świadczenie jest nadal pobierane (np. jest wpłacane na konto, z którego korzysta rodzina, albo doręczane bliskiej osobie upoważnionej do jego odbierania), należy liczyć się z możliwością zażądania przez ZUS zwrotu tak zwanych nienależnych świadczeń wraz z odsetkami ustawowymi nawet do trzech lat wstecz.

Czym różni się ubezwłasnowolnienie całkowite od częściowego?

Osoba, która ukończyła lat trzynaście, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem. Dla ubezwłasnowolnionego całkowicie ustanawia się opiekę, chyba że pozostaje on jeszcze pod władzą rodzicielską.

Osoba pełnoletnia może być ubezwłasnowolniona częściowo z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, jeżeli stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw. Dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo ustanawia się kuratelę.

Kto może złożyć wniosek o ubezwłasnowolnienie?

Wniosek o ubezwłasnowolnienie może zgłosić:

- małżonek osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie;
- jej krewni w linii prostej oraz rodzeństwo;
- jej przedstawiciel ustawowy.

Jaka jest procedura sprowadzenia zwłok z zagranicy?

Na sprowadzenie zwłok i szczątków z zagranicy w celu ich pochowania należy uzyskać:

- pozwolenie starosty właściwego ze względu na miejsce, w którym zwłoki i szczątki mają być pochowane,
- zaświadczenie polskiego konsula stwierdzające, że zwłoki i szczątki mogą być sprowadzone na terytorium RP.

W sprowadzaniu zwłok pomagają wyspecjalizowane firmy, oferujące szeroki zakres usług, obejmujący również często pośrednictwo w zakresie niezbędnych formalności. Koszty sprowadzenia zwłok są zróżnicowane i uzależnione od kilku czynników, m.in. państwa, z którego zwłoki są sprowadzone, odległości, rodzaju transportu.

W jaki sposób odbywa się ekshumacja zwłok?

Rodzina osoby, która już została pochowana, ma prawo wystąpienia o przeprowadzenie ekshumacji, a następnie zorganizowania pogrzebu i pochowania zwłok w miejscu przez siebie wybranym.

Ekshumacja zwłok i szczątków może być dokonana:

- 1) na umotywowaną prośbę osób uprawnionych do pochowania zwłok za zezwoleniem właściwego inspektora sanitarnego;
- 2) na zarządzenie prokuratora lub sądu;
- 3) na podstawie decyzji właściwego inspektora sanitarnego w razie zajęcia terenu cmentarza na inny cel.

Ekshumacja zwłok i szczątków jest dopuszczalna w okresie od 16 października do 15 kwietnia; przeprowadza się ją we wczesnych godzinach rannych. O zamierzonej ekshumacji należy zawiadomić właściwego powiatowego lub portowego inspektora sanitarnego, który:

- 1) wykonuje nadzór nad ekshumacją oraz
- 2) może dopuścić wykonanie ekshumacji w innym czasie niż określony powyżej, przy zachowaniu ustalonych przez niego środków ostrożności.

Zwłoki ekshumowane przed upływem okresu mineralizacji wydobywa się wraz z trumną, którą bez otwierania umieszcza się, na czas przewozu na obszarze państwa, w skrzyni szczelnie wybitej blachą. Na miejscu ponownego pochowania trumnę wydobywa się ze skrzyni i chowa się bezzwłocznie na cmentarzu bez jej otwierania.

Ile wynosi zasiłek pogrzebowy i w jakim czasie można złożyć wniosek o przyznanie tego zasiłku?

Jest to świadczenie umożliwiające odzyskanie poniesionych kosztów pogrzebu. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości 4.000 zł (stan na styczeń 2013 r.). Prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa w razie niezgłoszenia wniosku o jego przyznanie w okresie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje. Jeżeli zgłoszenie wniosku o zasiłek pogrzebowy w terminie 12 miesięcy było niemożliwe z powodu późniejszego odnalezienia zwłok lub zidentyfikowania osoby zmarłej albo z innych przyczyn całkowicie niezależnych od osoby uprawnionej, prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa po upływie 12 miesięcy od dnia pogrzebu.

Po jakim czasie można złożyć wniosek o uznanie za zmarłego?

Uznanie za zmarłego jest na ogół możliwe po dziesięciu latach od zaginięcia, jednakże, gdyby w chwili uznania za zmarłego zaginiony ukończył lat siedemdziesiąt, wystarczy upływ lat pięciu.

Czym się różni uznanie za zmarłego od sądowego stwierdzenia zgonu?

Różnica między uznaniem za zmarłego a stwierdzeniem zgonu polega na tym, że w przypadku uznania za zmarłego nie wiadomo na pewno czy osoba zaginiona żyje, czy też zmarła. Natomiast przy stwierdzeniu zgonu wiemy na pewno, że osoba ta nie żyje, ale nie został sporządzony akt zgonu.